

Julijske Alpe

1 : 50.000 - zemljevid z veliko začetnico

Na višku planinske sezone, v začetku avgusta 2008, smo dobili planinsko karto založbe Sidarta in Geodetskega inštituta Slovenije - zemljevid Julijskih Alp. Če smo povsem natančni sicer manjka povsem zahodni del Zahodnih Julijskih Alp, ki so že v celoti v Italiji. Tako smo ob nekaj vrhov in grebenov na oni strani, kjer pa je planinskih poti precej manj kot v drugih delih tega gorovja. Da le imamo naš del na pred seboj kot slaščice na pladnju!

Všečna podoba naslovnice z "amornitnim" Jalovcem skozi jesenske macesne, napoveduje bogato vsebinsko podobo. Gre za našo prvo planinsko karto v merilu 1 : 50.000, ki pokriva celotne Julijce, kot jim radi rečemo na kratko, za marsikoga že skorajda "ljubkovalno". Od blejskega vodnega bisera na vzhodu do Strme peči in rezijanske Žrdi na zahodu oziroma od Mosta na Soči na jugu pa vse do Korenskega sedla na severu. Še več, na dveh mestih sega zemljevid v živi rob karte, s čimer je v največji možni meri izkoriščen prostor na papirju. Ne nazadnje so Julijske Alpe naša največja visokogorska pokrajina, ki je ni enostavno vkalupiti v pravokoten kartografski okvir. Če si boste hoteli ogledati karto v celoti (121 x 87 cm), boste potrebovali za to več kot kvadratni meter veliko ravno površino. Seveda jo je moč "pomanjšati" na več načinov, ki ponujajo nekaj vmesnih dimenzij vse do najbolj "zloženega" oziroma priročnega formata, pri katerem jo lahko vložimo v zaščitno plastično mapo. To ji bo zagotovo podaljšalo rok uporabe, če le ne bodo prehitro

popustili pregibni robovi, kot je bila to praksa pri nekaterih dosedanjih zbirkah planinskih kart.

Pri razvoju karte so sodelovali priznani strokovnjaki Geodetskega inštituta Slovenije, med katerimi je nekaj tudi geografov, pri vsebini in pregledu zemljevida pa so sodelovali številni sodelavci najrazličnejših strok, katerih rdeča nit je pogosto zahajanje v naš vzpeti svet, še posebej v Julijce. Avtorji so se osredotočili na prikaz reliefa, ki je za planinsko karto gotovo ena najpomembnejših vsebin. Temeljni vir je bila državna topografska karta (DTK) v enakem merilu. Na zemljevidu najdemo vse markirane planinske poti na območju Julijskih Alp, razvrščene po težavnosti v lahke, zahtevne in zelo zahtevne. V okolici Kranjske Gore, Bovca, Kobarida in Bleda so označene tudi turistične sprehajalne poti, na karti pa je še nekaj drugih, za turista pomembnih informacij. Avtorji niso pozabili tudi na vse bolj priljubljeno zgodovinsko pot po položajih soške fronte (Pot miru), označena je meja Triglavskega narodnega parka (širše območje), prav tako pa najdemo na njej tudi plezališča ter naravne in kulturne zanimivosti. Za uporabnike satelitske navigacije (GPS) ima karta dve koordinatni mreži, pravokotno v Gauss-Krügerjevi projekciji in geografsko (WGS84). Zdi se, da je ponekod informacij že skorajda preveč, zaradi česar mestoma trpi njena preglednost. Vendarle imamo še vedno opravka s "petdesettisočko" in ne s "specialko", kot smo nekoč rekli kartam v merilu 1:25.000 in še natančnejšim, vendar pa so pred nami tako rekoč vse Julijske Alpe.

Posebna pozornost velja inovativni hrbtni strani zemljevida, s katero je založnik ubil dve muhi na en mah. Smiselno je namreč uporabil gradivo iz nekaterih drugih svojih pu-

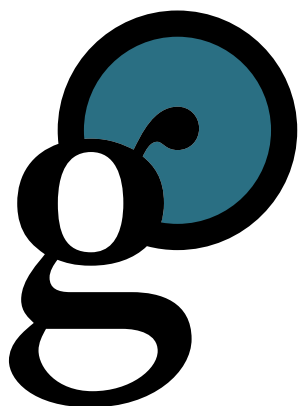

blikacij. Na hrbtnišču so risbe planinskih koč in poti, seznam 41 planinskih koč s kontaktnimi podatki oskrbnikov in matičnega planinskega društva, njihov odpiralni čas, dostopnost ter podatki o prenočitvenih zmogljivostih. S pomočjo domiselno prirejene nebesne rože, so za vsako od koč predstavljene ture do sosednjih, "hišnih" vrhov oziroma koč in okviren čas hoje. Besedilni del vsebine je preveden tudi v angleški jezik. Zemljepisna imena so zapisana z malimi črkami tako, da je moč uporabljati karto tudi za preverjanje slovnice pravilnosti zapisa večbesednih zemljepisnih imen (Na Skali, Planina Za skalo idr.).

Prav merilo karte, ki omogoča predstavitev celotnega gorovja, nas po drugi strani prikraja za nekatere informacije, ki so še posebej pomembne za orientacijo. Vendarle je treba upoštevati, da je izdelek namenjen predvsem uporabnikom označenih planinskih poti, gorskim kolezarjem in ljubiteljem sprehodov po manj zahtevnem svetu. Za brezpotje, še posebej pod gozdno mejo, je še vedno boljše poseči po kateri od kart večjega merila oziroma po ustreznem listu državne topografske karte enakega ali večje-

ga merila (DTK 50 in 25). Odveč ni omeniti, da imamo merilu navkljub označena območja ruševja, izostali pa so nekateri pomembni izviri, vse bolj priljubljena kolesarska steza Mojstrana–Gozd-Martuljek-Kranjska Gora-Rateče in naprej čez mejo in nekatere zapore gozdnih cest. Prav pa bi prišla tudi globina večjih jezer in ponekod natančnejši potek označenih poti. Vendar pa so te "pomankljivosti" v primerjavi s številnimi prej omenjanimi prednostmi neznatne. Zato bomo prav to karto vsi "uporabniki nekoristnega vzpetega sveta", med katerimi je velik del geografov in ljubiteljev geografije, z veseljem vzeli v roke. Nov planinski zemljevid bi lahko pisali kar z veliko začetnico, saj bo v prihodnje gotovo "precedens" za druge nove tovrstne izdelke. Zemljevid lahko kupite za 8,4 EUR, ne bi pa smel manjkati tudi na policah vseh večjih slovenskih knjižnic. Seveda že z nestrpnostjo pričakujemo "karavanško ter kamniško-savinjsko nadaljevanje" in morda kmalu tudi njihovo kartografsko nadgradnjo v enkrat večjem merilu. Nov zemljevid Julijci "all inclusive" nas z vsebino in podobo kar sam od sebe kliče k temu, da se tudi sami čim prej podamo v katerega od skritih kotičkov Kugyjevega kraljestva.

Miha Pavšek

Prvomajska strokovna ekskurzija v Jemen z Ljubljanskim geografskim društvom

25. april – 4. maj 2008

V petek zjutraj, 25. aprila nas je 27 udeležencev ekskurzije Ljubljanskega geografskega društva preko Dunaja in Kaira odpotovalo v Jemen. Organizacija potovanja je bila zaupna agenciji Aritours iz Maribora, strokovno vodenje Bojanu Erhartiču.

Sana, glavno mesto Jemna, ki leži v kotlini kar 2300 m nad morjem, nas je pričakala v temi. Gosti oblaki ob pristanku so naznanjali, da prihaja monsun, ki bo iz Jemna v prihodnjih mesecih naredil "zeleno streho Arabije". Med vožnjo z letališča proti centru mesta smo lahko le slutili starodavno arhitekturo dvomilijonskega velemesta, ki je v veliki meri ohranilo srednjeveški videz.

Tisočletno prestolnico, morda najbolj znano po bogato ornamentiranih "družinskih" nebotičnikih, smo kakor smetano vrh sadne kupe pustili za konec potovanja ter se po krajšem počitku s sedmimi terenskimi vozili, med katerimi prevladujejo Toyotini Landcruiserji, podali na dober teden dolgo krožno pot.

Z Jemenskega višavja smo se spustili na rob puščave, kjer so pred tisočletji na račun trgovine s kadilom, miro in drugimi dobrinami cvetela puščavska kraljestva. Bogastvo je bilo tolikšno, da je Jemen postal znan pod imenom Arabia felix, Srečna Arabija. Obiskali smo do-

mnevni tempelj Kraljice iz Sabe, sloviti Maribski jez, ki je stoletja omogočal preživetje na robu puščave ter stari Marib, razrušen sredi 20. stoletja v času državljanske vojne, žal ene izmed mnogih. Naslednje jutro smo se dobro opremljeni, tudi z Elanovimi "dilcami" na krovu, mnogo pred sončnim vzhodom podali v največjo peščeno puščavo na svetu. Že v zgodnjem dopoldnevu so bile naše glave za geomorfološke in ekološke teme že preveč razgrete, smo pa z zanimanjem spremljali (naj)majši del odprave, ki nam je pokazal sodobne trende in tehnike vijuganja na snežnih oziroma peščenih strminah. Nekateri drugi, izkušenejši, so preizkusili znanje pridobljeno še med služenjem vojaščine. Ne bo odveč podatek, da je za izum gospoda Kalašnikova poprijel tudi (sicer) nežnejši spol. V času največje pripeke, ko so še naše sence izgubile, saj je bilo sonce točno, ampak res točno nad nami, so nam gostitelji z ogromno ponjavo pričarali oazo beduinov 21. stoletja in nam postregli z obrokom, ki je še preostanek dneva nekoliko škripal med zobmi. Po dolgi poti smo uzrli fatamorganano – vadi Hadramaut, ogromno suho dolino nekdanj mogočnih vodotokov. Podtalnica je blizu površja, zato je vadi gosto poseljen. Razen večjih mest v osrednjem vadiju so nas navduševale zlasti izjemno lepe vasice v manjšem vadiju z imenom Doan, kjer smo obiskali celo Bin Ladhovo rojstno vas ter v njej doživeli toplo dobrodošlico.

Da ima Jemen kar nekaj obale, nas je prepričalo okoli 700 km ceste ob Adenskem zalivu. Morje v Bir Aliju, največjem turističnem centru kjer imajo za goste menda na voljo že 7 kolib iz blata in trstičja ter vsaj toliko ležalnikov, je bilo prevroče za osvežitve, a je vsaj za silo spralo z nas popotni prah. V Adnu smo spoznava-